

HEMŞİRELİKTE TEMEL BECERİLER REHBERİ

Editör

Prof. Dr. Esin ÇETİNKAYA USLUSOY

Yazarlar

Prof. Dr. Esin ÇETİNKAYA USLUSOY

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe AYDINLI

Araş. Gör. Dr. Gamze BOLATTÜRK

Araş. Gör. Aliye YILDIRIM

Araş. Gör. Ergün KAPLAN

Hem. Ayça KAYA ÖZŞAKRAK

2. BASKI

© Copyright 2025

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Yayınevi A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN 978-625-8037-61-6	Yayın Koordinatörü Yasin DİLMEN
Kitap Adı Hemşirelikte Temel Beceriler Rehberi	Sayfa ve Kapak Tasarımı Akademisyen Dizgi Ünitesi
Editörler Esin ÇETİNKAYA USLUSOY ORCID iD: 0000-0003-2782-3966	Yayıncı Sertifika No 47518
Yazarlar Esin ÇETİNKAYA USLUSOY ORCID iD: 0000-0003-2782-3966 Ayşe AYDINLI ORCID iD: 0000-0001-5150-838X Gamze BOLATTÜRK ORCID iD: 0000-0003-0444-5843 Aliye YILDIRIM ORCID iD: 0000-0003-2807-766X Ergün KAPLAN ORCID iD: 0000-0003-0180-4417 Ayça KAYA ÖZŞAKRAK ORCID iD: 0000-0002-0271-5187	Baskı ve Cilt Göktuğ Ofset Bisac Code MED058020 DOI 10.37609/akya.898

Kütüphane Kimlik Kartı
Çetinkaya Uslusoy, Esin [ve başkaları...].
Hemşirelikte Temel Beceriler Rehberi / Esin Çetinkaya Uslusoy, Ayşe Aydınli, Gamze Bolattürk
[ve başkaları...]; ed. Esin Çetinkaya Uslusoy. 2. bsk.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2025.
238 s. : resim, tablo. ; 160x235 mm.
Kaynakça var.
ISBN 9786258037616

GENEL DAĞITIM
Akademisyen YAYINEVİ A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

| BECERİLERİ DEĞERLENDİRME YÖNERGESİ

Beceriye uygulayan öğrenci değerlendirilirken gözlemleyen öğrenci/öğretim elemanı yapılan becerinin her bir basamağını şöyle değerlendirir; uygulama basamakları başlığının yanında bulunan sayılar beceri basamaklarının tekrar edilme sayısını göstermektedir. Her bir uygulama basamağı gözlemlenirken, öğrencinin basamağı uygulama durumu *1. Basamağı Uygulamadı, 2. Basamağı Hatalı Uyguladı, 3. Basamağı Doğru Uyguladı* şeklinde puanlanır. Eğer öğrenci ilk uygulamada basamaklarda bir ya da iki puan almış ise beceriyi ikinci kez tekrar uygular. Bu tekrarlar öğrenci uygulama basamaklarını eksiksiz doğru bir şekilde yapana kadar devam eder. Öğrencinin bu şekilde her bir beceride yeterlilik kazanması amaçlanır.

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM ENFEKSİYON KONTROLÜ 1

* Araş. Gör. Ergün KAPLAN

1. Hijyenik El Yıkama 3
2. Cerrahi El Yıkama 5
3. Steril Eldiven Giyme ve Çıkarma 7
4. Steril Gömlek, Maske Giyme ve Çıkarma..... 9
5. Steril Bohça/Set Açma ve Steril Alana Malzeme Bırakma 11

2. BÖLÜM YAŞAM BULGULARI 13

* Araş. Gör. Dr. Gamze BOLATTÜRK

1. Timpanik Membran Termometre İle Vücut Sıcaklığını Ölçme 15
2. Dijital Termometre İle Vücut Sıcaklığını Ölçme ve Değerlendirme 17
3. İnfrared Termometre İle Alından Vücut Sıcaklığını Ölçme..... 19
4. Apikal Nabız Ölçme ve Değerlendirme 21
5. Radial Arterden Nabız Ölçme ve Değerlendirme..... 23
6. Solunum Sayma ve Değerlendirme 25
7. Pulse Oksimetre İle Satürasyon Ölçümü 27
8. Kan Basıncını Ölçme ve Değerlendirme 29

3. BÖLÜM FİZİKSEL MUAYENE..... 33

* Araş. Gör. Dr. Gamze BOLATTÜRK

1. Fiziksel Muayene..... 35

4. BÖLÜM BİREYİN HAREKET ETTİRİLMESİ..... 43

* Araş. Gör. Dr. Gamze BOLATTÜRK

1. Bireyi Yatağın Başucuna Çekme (Tek Kişi) 44
2. Bireyi Yatağın Başucuna Çekme (İki Kişi) 46
3. Bireyi Yatağın Kenarına Çekme 48
4. Bireye Supine Pozisyonundan Fowler- Semi Fowler-
Dik Fowler Pozisyonu Verme 50
5. Bireye Supine Pozisyonundan Lateral Pozisyonu Verme..... 52
6. Bireye Supine Pozisyonundan Sim's Pozisyonu Verme 54

İçindekiler

7. Bireye Supine Pozisyonundan Prone Pozisyonu Verme	56
8. Bireye Prone Pozisyonundan Supine Pozisyonu Verme	58
9. Bireyi Yataktan Sandalyeye Oturtma	60
10. Bireyi Mobilize Etme	62
11. Eklem Hareket Açıklığı (ROM) Egzersizlerini Uygulama.....	64

5. BÖLÜM HİJYEN UYGULAMALARI 67

* Dr. Öğr. Üyesi Ayşe AYDINLI

1. Ağız Bakımı	69
2. Özel Ağız Bakımı	71
3. Yatak İçinde Saç Banyosu.....	73
4. Perine Bakımı	75
5. Sırt Masajı	77
6. Yatak İçinde Tam Vücut Banyosu.....	79

6. BÖLÜM İLAÇ UYGULAMALARI..... 83

* Prof. Dr. Esin ÇETİNKAYA USLUSOY

* Araş. Gör. Dr. Gamze BOLATTÜRK

1. Oral İlaç Verme.....	85
2. Ampul ve Flakondan İlaç Çekme	87
3. İntradermal (Deri İçi) Enjeksiyon Uygulama	90
4. Subkutan (Deri Altı) Enjeksiyon Uygulama	93
5. Deltoid Bölgeye İntramüsküler Enjeksiyon Uygulama	96
6. Ventrogluteal Bölgeye İntramüsküler Enjeksiyon Uygulama	99
7. Femoral Bölgeye İntramüsküler Enjeksiyon Uygulama	102
8. Laterofemoral Bölgeye İntramüsküler Enjeksiyon Uygulama	105
9. Ven İçi Enjeksiyon Uygulama	108
10. Kan Örneği Alma.....	111
11. Kan Kültürü Örneği Alma.....	114
12. Periferik İntravenöz Kateter Uygulama.....	117
13. İntravenöz İnfüzyon Hazırlama, Başlatma, İzleme ve Sonlandırma	120
14. Bolus Yöntemi (PUŞE) İle İlaç Uygulama.....	124
15. Deriye İlaç Uygulama	127
16. Buruna İlaç Uygulama.....	129
17. Göze İlaç Uygulama	131
18. Kulağa İlaç Uygulama.....	134
19. İnhaler İle İlaç Uygulama	136
20. Nebulizatör İle İlaç Uygulama	138

7. BÖLÜM SICAK VE SOĞUK UYGULAMALAR 141

* Araş. Gör. Ergün KAPLAN

1. Kuru Sıcak Uygulama 143
2. Kuru Soğuk Uygulama 145
3. Yaş Sıcak Uygulama 147
4. Yaş Soğuk Uygulama 149

8. BÖLÜM SOLUNUM UYGULAMALARI 151

* Araş. Gör. Ergün KAPLAN

1. Derin Solunum ve Öksürme Egzersizi 153
2. Postural Drenaj 155
3. Balgam Kültürü Alma 158
4. Boğaz Kültürü Alma 160
5. Nazal Kanül ile Oksijen Uygulama 162
6. Maske ile Oksijen Uygulama 164
7. Orafarengeal/Trakeal Aspirasyon 166
8. Nazofarengeal/Trakeal Aspirasyon 170
9. Trakeostomi Aspirasyonu 173
10. Trakeostomi Bakımı 176

9. BÖLÜM BESLENME UYGULAMALARI 179

* Dr. Öğr. Üyesi Ayşe AYDINLI

1. Nazogastrik Sonda Takma 181
2. Nazogastrik Sonda ile Besleme 184
3. Nazogastrik Sonda ile İlaç Uygulama 187
4. Nazogastrik Sonda Çıkarma 189
5. Kan Şekeri Ölçme 191

10. BÖLÜM ÜRİNER BOŞALTIM UYGULAMALARI 193

* Prof. Dr. Esin ÇETİNKAYA USLUSOY

* Araş. Gör. Dr. Gamze BOLATTÜRK

* Hem. Ayça KAYA ÖZŞAKRAK

1. Orta İdrar Örneği Alma 195
2. Kalıcı Mesane Kateterinden Steril İdrar Örneği Alma 197
2. Kalıcı Mesane Kateteri Takma 200
3. Kalıcı Mesane Kateteri Çıkarma 203
4. Aralıklı ve Sürekli Mesane İrigasyonu 205
5. Kondom Kateter Uygulama 208

İçindekiler

11. BÖLÜM BAĞIRSAK BOŞALTIMI UYGULAMALARI..... 211

* *Prof. Dr. Esin ÇETİNKAYA USLUSOY*

* *Araş. Gör. Dr. Gamze BOLATTÜRK*

* *Araş. Gör. Aliye YILDIRIM*

1. Dışkı Örneği ve Dışkı Kültürü Alma 213
2. Hastaya Sürgü Kullanımında Yardım Etme 215
3. Lavman Uygulama 218

12. BÖLÜM DİĞER UYGULAMALAR..... 221

* *Prof. Dr. Esin ÇETİNKAYA USLUSOY*

1. Yara Bakımı..... 223
2. Yara Kültürü Örneği Alma 226

KAYNAKLAR 228

YAZARLAR

Prof. Dr. Esin ÇETİNKAYA USLUSOY

Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-2782-3966

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe AYDINLI

Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü
ORCID iD: 0000-0001-5150-838X

Araş. Gör. Dr. Gamze BOLATTÜRK

Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü
ORCID iD: 0000 0003-0444-5843

Araş. Gör. Ergün KAPLAN

Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-0180-4417

Araş. Gör. Aliye YILDIRIM

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-2807-766X

Hemş. Ayça KAYA ÖZŞAKRAK

Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-0271-5187

KAYNAKLAR

1. Aştı T, Karadağ A. Hemşirelik Esasları, Hemşirelik Bilimi ve Sanatı. Akademi Yayıncılık, İstanbul, 2014.
2. Berman A, Synder S, Frandsen G. Koizer & Erb's Fundamentals of Nursing. Concepts, Process and Practice. Tenth Edition. Pearson. 2016.
3. Craven RF, Hirnle C, Jensen S. Fundamentals of Nursing Human Health and Function- Hemşirelik Esasları: İnsan Sağlığı ve Fonksiyonları. Uysal N, Çakırcalı E (Ed.) Yedinci Baskıdan Çeviri, Palme Yayıncılık, Ankara 2015.
4. Potter PA, Perry AG, Stockert P, Hall A. Fundamentals of Nursing. 9th Edition, Mosby, 2013.
5. Sabuncu N, Ay FA (Ed). Klinik Beceriler: Sağlığın Değerlendirilmesi ve Takibi, 1. Baskı. İstanbul, Nobel Tıp Kitabevi, 2010.
6. Sabuncu N, Alpar Ş, Karabacak Ü, Şenturan L, Orak N, Şahin A. Hemşirelik Esasları, Temel Beceriler Rehberi. İstanbul Medikal Yayıncılık, İstanbul, 2015.